

แนวทางการจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
ความหลากหลายทางชีวภาพ ของทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน
ในแม่น้ำปิงจังหวัดเชียงใหม่

A STUDY ON BIODIVERSITY AND FISHERIES RESOURCE
PRODUCTION FOR SUSTAINABLE MANAGEMENT
THROUGH STAKEHOLDERS PARTICIPATORY
IN PING RIVER, CHIANG MAI

สุฤทธิ สมบูรณ์ชัย เทพรัตน์ อึ้งเศรษฐพันธ์ และประจวบ ฉายบุ
SURIT SOMBOOCHAI, THEPPARATH UNGSETHAPHAND
AND PRACHAUB CHAIBU

คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของปลาในแม่น้ำปิง โดยการเก็บตัวอย่างจาก 8 จุดศึกษา โดยใช้วนลอม และตาข่าย ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548 เก็บตัวอย่างเดือนละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 12 เดือน ผลการศึกษาชนิดของปลาในลำน้ำปิงจากตัวอย่างปลาทั้งสิ้น 406 ตัว จำแนกเป็น 2 Orders คือ Order Cypriniformes มี 4 Families ได้แก่ Family Balitoridae ซึ่งเป็นปลาในกลุ่มปลาค้อและปลาจิ้งจกพบ 10 ชนิด Family Channidae ซึ่งเป็นปลาในกลุ่มปลาช่อน พบ 2 ชนิด Family Cobitidae ซึ่งเป็นปลาในกลุ่มปลาหมู และปลารากกล้วยพบ 1 ชนิด Family Cyprinidae ซึ่งเป็นปลาในกลุ่มปลาซิวและปลาดตะเพียนพบ 5 ชนิด Order Cyprinodonformes มี 1 Family คือ Poeciliidae ซึ่งเป็นกลุ่มปลากินยุงพบ 2 ชนิด ปลาชนิดเด่นในแต่ละฤดูมีความแตกต่างกัน คือ ในฤดูหนาว คือ ปลาในวงศ์ Poeciniidae ส่วนฤดูร้อนคือ ปลาในวงศ์ Cyprinidae และฤดูฝน คือ ปลาในวงศ์ Balitoridae ขณะที่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของบุคคล สภาพสังคมเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมของประชาชนและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สัตว์น้ำในแม่น้ำปิง ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ

Accidental Sampling จำนวน 73 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS v. 10.0.5 เพื่อการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชายอายุเฉลี่ย 44.9 ปี มีรายได้เฉลี่ยปีละ 90,301. 37 บาท มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน มีที่ดินเป็นของตนเอง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีตำแหน่งทางสังคม และเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำมาก อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สัตว์น้ำในแม่น้ำปิงยังอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ เพศ การศึกษา การถือครองที่ดิน ตำแหน่งทางสังคมและความรู้ด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สัตว์น้ำในแม่น้ำปิง

ABSTRACT

Study on biodiversity of fishes in Ping river was investigated from 8 sampling sites using surround net and gill net during October, 2004- September, 2005. The fishes were sampling once a month. The 406 fish samples were catch. These were represent in 2 orders which are order Cypriniformes consisting of 4 Families including Balitoridae, Channidae, Cobitidae and Cyprinidae and order Cyprinodonformes consisting of 1 Family including Poeciliidae. Dominant family of winter, summer and rainy season were Poeciliidae, Cyprinidae and Balitoridae, respectively. In the addition the examination of personal and socio-economic information, participation and factor effecting community attitudes towards participation of people for aquatic animal conservation in aquatic animal conservation area, Ping river, Chiangmai province. Data were collected from people living around Ping riverside by questionnaire survey of 73 samples. The result show that most of respondents are male with average age 44.9 years old. Most of them finished Primary study with average income 90,301. 37 bath per year. Most of farmers own land. Average household size is 4.0 persons. Most of respondents process social position and gain knowledge and understanding in aquatic animal conservation at the high level. However, aquatic animal conservative participation of people were medium level. And some personal characteristic factors including sex, education, land size, social position and knowledge in aquatic animal conservation was non-significant ($p < 0.05$) correlated with participation in aquatic animal conservation.